

OUR LIFE

НАШЕ ЖИТТЯ

1947.

Петро Андрусів

РІК VII. Ч. 9. ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА., ВЕРЕСЕНЬ, 1950.

ЦІНА 20 ЦЕНТІВ

PHILADELPHIA, PA., SEPT. 1950. VOL. VII. No. 9

3 нагоди Ювілею СУА

3 нагоди двадцятьпять-літнього ювілею СУА висловлюю найщиріші побажання у Вашій корисній праці і бажаю, щоб в наступних роках Ваша організація ще більше зросла числом і діяльністю.

Памятаю початки заснування СУА, бо в той час і в нас робилось подібні пляни над заснуванням Союзу Українок Канади. Ваш смілий крок додав нам відваги і скріпив віру в наших замірах, бо рік по заснуванні СУА постав СУК.

Хай Ваші дотеперішні осяги будуть Вам заохотою до ще більш інтензивної праці.

Савеля Стечишин.

Винніпег, Ман., Канада
14 серпня, 1950

Побажання для СУА

Шановні Пані й Дорогі Сестри! З приводу 25-літнього ювілею Вашої корисної і жертвенної праці на благо українського народу і славу українського імені у світі складаємо Вам наші найщиріші і найсердечніші вітання.

Гаряче бажаємо Вам ще більших успіхів на тому правильному шляху, яким Ви йдете, і надалі бути для нас усіх добрим прикладом високої свідомості і глибокого патріотизму.

Хай Господь благословить всі Ваші корисні задуми і пляни!

За Централю Української Жіночої Організації в Бельгії
Зінаїда Витязь
голова

ПРОФ. ДОРОШЕНКО ВЕРНУВСЯ ДО ЄВРОПИ

Професор Дмитро Дорошенко покинув Канаду, де проживав в останніх роках, і вернувся до Європи. Він виїхав з дружиною, Наталею, на постійний побут до Франції.

Проф. Дмитро Дорошенко відомий український історик і заслужений діяч від більш як 50 років.

Його дружина, пані Наталя Дорошенко, також заслужена як колишня артистка українських театрів, знаменита рецитаторка і вчителька. Ще недавно її вітали відділи СУА в Дітройті.

СТУДЕНТКА МАЄ 86 ЛІТ

Стелла Крісті, з Монтклер, Н. Дж., студювала на старість мови в університеті, і покінчила студії цього року, маючи 86 літ.

ПЕРЕД МАКОВІЄМ
На Київщині в 1912 р.

УКРАЇНКА АСИСТЕНТКОЮ В ТОРОНТОНСЬКІМ УНІ- ВЕРСИТЕТІ

Університет в Торонто, Онтаріо, в Канаді, запропонував п. Дарії Бригідер місце асистентки у фармацевтичній відділі того університету. Вона значне працює з новим шкільним роком.

П. Марія Бригідер, дочка відомого українського ученого дра Бригідера, почала свої студії ще у Відні, а покінчила їх недавно власне в Торонтонському університеті, в якому тепер працюватиме.

ПЕРША ФЕМІНІСТКА В АМЕРИЦІ

Перша феміністка в Америці була Маргарета Brent, родом з Англії.

Вона спершу була адвокатом у Мериленд, а коли зажадала для себе місця в соймі колонії Мериленд і їй того відмовлено, вона перенеслась до Верджинії.

Вона жадала права голосування для жінок в 1647 році. Це перша жінка в Новому Світі яка піднесла домагання цього права.

ПЕРША КУХОВАРЬСЬКА ШКОЛА

Першу куховарську школу відкрила Джулієта Корсон в Нью Йорку в 1876 році.

УКРАЇНЦІ В АФРИЦІ

В Тунісі, столиці Тунізії (в Північній Африці, напроти італійського острова Сицилії), є тепер коло 300 українців.

Українці робітники, службовці, інженери зорганізували хор, який уладив концерт. Місцева французька преса дала прихильну оцінку про цей концерт.

НЕ ПРИЙМАЮТЬ СОВІТ- СЬКИХ ВИРОБІВ

Голова транспортної юнії, Майкел Квилл, заборонив членам цієї юнії вивантажувати з кораблів совітські продукти.

Кілька кораблів привезли совітські товари з Англії, але що їх тут не прийняли, їх відвезли назад туди.

В радіо говорили що Америка не може прийняти совітських товарів які вироблені невільничою працею.

УКРАЇНСЬКІ ЗІЗДИ

В Парижі відбувся у днях 14, 15 і 16 серпня 5-ий зїзд Об'єднання Українських Робітників у Франції. Головою вибраний др Володимир Нестерчук.

В Мелберн, в Південній Австралії, відбувся 10, 11 і 12 червня перший зїзд українців в Австралії. Покликано до життя нову організацію — Об'єднання українців в Австралії.

Привіт

Союзіві Українок Америки

найбільшій українській жіночій організації, що впродовж 25 років

стояла на сторожі духових інтересів українського жіноцтва в Америці,

провела широку культурно-освітню працю між своїми і політично-пропагандивну між чужими,

довела своїми зусиллями до створення Світової Федерації Українських Жіночих Організацій,

дала неоднократно доказ активного патріотизму, поспішаючи з допомогою Рідному Краєві у кожному його важку хвилину і скитальцям в роки їхнього вигнання —

з нагоди 25-річного ювілею гарячий привіт і побажання дальших осягів у великій праці для добра української жінки і цілого Українського Народу шле

за Об'єднання Українських Жінок в Австралії

Ірина Пеленська,
голова.Сидні, Австралія,
2 серпня, 1950

ВАЖНЕ ДЛЯ "ДОМСТИКС"

Конгрес ухвалив проект закону і президент Труман підписав про поширення закону про соціальне забезпечення. Так від 28 серпня проект став законом і входить в життя з 1 вересня ц. р. Новий закон підвищує платні старих забезпечених осіб, а теж приписує включити до 35,000,000 забезпечених ще 10,000,000.

У тих 10,000,000 має бути коло 1,000,000 „домстикс”, а власне жінок а теж і мужчин.

Господар має платити 3% від їхньої плати, половини чого може стягнути з „домстикс”, або й сам може все заплатити. Всеодно він відповідальний за оплату і має її висилати, коли жінка чи чоловік працювали найменше 24 дні у 3 місяцях і заробити 50 дол.

Також ті що працюють для себе, як наприклад купці, мають самі платити за своє соціальне забезпечення. Рахують що таких є коло 5,000,000.

ВСЕ-АМЕРИКАНСЬКА ДОРОГА

Все-американський гостинєць має йти від Аласки до Буенос Айрес, столиці Аргентини. Коли буде викінчений, простягнеться на 14,000 миль.

Шлях має переходити через 17 американських країн.

НАШЕ ЖИТТЯ—OUR LIFE

Урядовий орган Союзу Українок Америки, виходить кожного місяця.

Редакція й адміністрація, 866 Норт 7-ма вул., Філадельфія 23, Па.

Official monthly publication of the Ukrainian National Women's League of America, Inc., 866 North 7th Street, Philadelphia 23, Pa.

Subscription in the United States \$2.00 per year — \$1.25 for 6 months. Subscription in Canada \$2.50 per year, ½ year \$1.50. Single copy 20 cents.

Передплата у Злучених Державах \$2.00 річно, на пів року \$1.25. В Канаді \$2.50 річно, на пів року \$1.50. Поодинокі числа 20 центів.

Entered as second class matter July 8, 1944, at the Post Office at Philadelphia, Pennsylvania, under the Act of March 3, 1879.

Тридцять літ права голосування жінок

Довгі роки жінки в Америці боролись за рівноправність, а перш за все за рівне право голосування жінок у федеральних і стейтових виборах.

Вкінці та боротьба увінчалась успіхом. Конгрес (обі палати) весною, 1919, прийняв проект додатку (амендменту) до Конституції, який звучав:

- 1—Право громадян Злучених Держав голосувати не може бути заперечене або обмежене Злученими Державами або будь-котрим стейтом з уваги на пол.
- 2—Конгрес установить законодавство щоб ці постанови ввели в життя.

До 18 серпня, 1919, уже 36 стейтів (потрібні три чвертини усіх 48 стейтів) прийняли цей амедмент (голосують стейтові сенати і сойми), і тоді додаток став законом.

Це був 19-ий амедмент до Конституції Злучених Держав, який державний секретар проголосив 26 серпня, 1920 року.

Ще того самого 1920 року в листопаді американські громадянки перший раз голосували у президентських виборах. Багато із них, старших віком, що брали активну участь в боротьбі за рівне право голосування, раділи своєю перемогою, коли вперше ставали з чоловіками до голосування.

Сьогодні, після 30 років від першого голосування жінок, можна зробити підрахунок цього досягнення організованого жіноцтва у Злучених Державах.

Жінки вели ту боротьбу довго, завзято, але організовано і пляново. Проти їхнього права рівноправності виступала значна частина мужчин, зокрема політичних та інших лідерів, а навіть і преси. Вони вважали це революцією, боялись цієї новини яка на їхню думку могли принести переворот в цілому краю.

Та ніщо таке не сталося.

Американська преса відмічує це у передових статтях з нагоди 30-ліття амедменту.

Як же це було 30 років і більше назад?

Агітація проти рівноправності жінок у голосуванні велась на різноманітні способи.

Наприклад:

Одні запевняли що жінки є крайні радикали, й тому колиб вони голосували, вони готові весь край завернути з консервативного шляху.

Інші говорили що місце жінки є у хаті, і що політика це "брудний бізнес", до якої жінки не повинні вмшуватися. Жінки, так кричали, занедбають материнство, і домашнє господарство, й тоді поширяться розводи, а кількість народин стане меншати.

Ще інші казали що право голосування це не є ані право ні привилей, тільки обовязок, і тому жінкам треба зацадати такого нового тягару.

Були навіть такі що заявляли що коли жінки голосуватимуть, то логічно мусять теж служити в армії й флоті, а це був би жахливий скандал.

В полудневих стейтах політичні лідери казали що рівне право жінок ускладнить проблему нїгрів, а оборонці прав стейтів запевняли що такий амедмент був би неправильний, бо проголошення можуть вирішати стейти самі у себе.

У тому часі вже російські большевики були захопили владу в Росії, й це теж було послужило деяким політикам як аргумент, що колиб жінки одержали право голосування у Злучених Державах, то і тут настане комуністична небезпека.

Однак 30 років проминуло, а рівноправність голосування жінок не викликала ані революції, ні перевороту, а хоча розводів є більше, а кількість народин зменшилась, але навіть найбільші вороги рівноправності жінок сьогодні не скажуть що за це відповідальне рівно право голосування жінок. Також жінки сьогодні є і в збройних силах краю, але цього ніхто уже не вважає за скандал.

Коли вже амедмент увійшов в життя, знаходились такі що свої давні закиди обертали. Вони казали що жінки не революцію несуть ані навіть поступ — але ще більший консерватизм і відсталість в політиці та в громадському житті.

Та як старі так і пізніші ворожити помилялись. Жінки жадної революції не несли й не принесли, бож вони складова частина тієї ж самої нації що і мужчини, їхні батьки, чоловіки, сини, виховані ними ж таки. Але вони не хотіли бути понижені, нехтовані, позбавлені громадянських прав. Це їхнє слушне право, вони за нього боролись і здобули.

Що жінки дуже мало користають із своїх прав, це інша річ і на це складається дуже багато важливих причин. Самі жіночі організації в Америці роблять своєму таки жіноцтву з цього серйозні докори, кажучи що замало інтересуються, замало працюють для цього і замало стараються здобути місця в Конгресі.

Однак традицію не так легко зламати. Зрештою, мужчини не

лише за традицією займаються політикою і стають до виборів до Конгресу і стейтових законодавчих тіл, але й вони для цього вишколюються, спеціалізуються. Правда теж що політика часто є брудна "на всі боки гнучка", яка жінкам що власне пропагують чистість і чесність в політиці, є противна і небажана.

Якраз оцей момент, момент "чищення" брудної політики на казує організованому жіноцтву Америки радше стояти на сторожі чистоти і чесності в політиці, спонукує його до перевірювання та одобрювання або засудження плянів наших законодавців і провідників.

Час, досвід і пізнання умовин життя показали, що жінки ішли і далі йдуть правильним шляхом, що їхнє досягнення з перед 30 років було правильне, і що вони розуміють добре свою відповідальність за долю і майбутнє нації і невтомно працюють та дальше працюватимуть щоб їхній світ був кращий, мирніший, безпечніший, здоровіший і культурніший. Л-ка.

ВІТАЙМО НОВИХ ЧЛЕНОК

В багатьох містах і містечках, а навіть осередках фермерських осель Америки, є відділи Союзу Українок Америки. У великих містах як Нью Йорк, Філадельфія, Дітройт, Клівленд, Шикаго, де є наші громади в дільницях далеко розкинутих, є по кілька відділів США, які працюють окремо для себе, але співпрацюють у виступах загальногромадського, чи організаційного характеру. В Нью Йорку, Філадельфії і Дітройті всі відділи США творять Окружні Ради, для успішнішої праці і співпраці.

Для таких громадян що бажають стати членкою США, але не мають у своїй місцевості відділу США, Централя має т. зв. Центральний Відділ. До нього вписалось тепер чимало нових імігранток, згадати б тільки др. Софію Парфанович, Любов Русову-Ліндфорс, Фаліну Селегень.

До Централі приходять чимало листів із запитам, як стати членкою США. Ми стараємось усім якнайскоріше відписати та подати вичерпні інформації.

Але вважаємо, що назагал місцеві відділи можуть повести цю інформаційну діянку, та запрошувати в член итих жінок що недавно приїхали з Європи, або перенеслися з другої місцевості.

Було б корисним щоб відділи США час до часу скликали надзвичайні інформаційно-організаційні збори на які запрошували б нових і старих імігранток.

Ювілейний рік США незадовго скінчиться, але до того часу можна ще багато зробити. Тепер, із новим сезоном, після вакаційного відпочинку, можемо взятися з новою енергією до праці, до поширення організаційної сітки США. Централя вишле, на бажання, різні реферати які можна на таких сходах читати та дискутувати.

Стараймось теж поширювати Наше Життя. Адміністрація радо вишле показові числа які можете роздати поміж нових членок або аспіранток. Ви мусите нам у тому допомогти на місцях, бо Централя не знає адрес. Наше Життя причинить багато до організаційного поширення, тоді коли його читатимуть, але Ви союзянки мусите вказати нам, кому газету післати. Кожного місяця друкуємо надвишку примірників Нашого Життя саме для розсилки як показові числа.

Закликаємо сьогодні всіх українських патріоток до акції в цьому почині і ділі. Пригорнім до нашої сім'ї якнайбільше жіноцтва в усіх більших і мен-

ших громадах. Нехай праця українського жіноцтва не діється без них, нехай і їхні імена будуть записані в історії життя, поступу та досягнень українського жіноцтва у Злучених Державах.

Що для жінки господині її власна хата, те для згуртованого жіноцтва самостійна організація. Тут жінки мають нагоду виявити свій організаційний хист, навчитися, набрати досвіду, поваги, значення у громаді.

Громада рахується із самостійною організацією, бо знає що коли жіноцтво уміє вдержати свою самостійну організацію, то це жінки відповідальні, духово сильні, а тим то й велика сила в будові національної твердині.

Тих жінок що вміють знайти час на працю не тільки вдома але і в товаристві, тих що вчать, читають і стараються жити не лише для себе але й для організації, поважають у громаді, з ними рахуються і слухають їх доброї поради. І наше жіноцтво вже дало докази що як вдома вони добрі й працюючі господині так само є корисні й позиточні в організації, у громаді.

Нам треба зрозуміти й довести до того, щоб так як в хаті жінка „тримає три вугли“, так само і в громаді в усіх справах мусить тримати як не три то бодай два угли.

Тому запрошуємо усіх українок вступати, гуртуватися в Союзі Українок Америки.

Вступайте до Відділу США коли він є у вашій місцевості, або творіть нові відділи США. Треба до того на початок 10 українок що хотіли б заложити відділ. З цим віднесіться до Централі США у Філадельфії, а дістанете пораду, або вишлють Вам організаторку.

У статуті нема зазначено, чи це є українки старої іміграції чи нової. Було б смішно навіть таке згадувати, коли б не було таких запитів листами: „Чи нові імігрантки можуть створити свій окремий відділ“

Певно що можуть, що більше навіть повинні, коли відчують що краще можуть так працювати. Кожний знає що старі знайомі радше сходяться, скоріше знайдуть спільну мову. Таких питань „старі“ і „нові“, у нашій організації не має, ані не може бути.

Ми українки, свідомі своїх завдань для України, хай нашим гаслом буде й надалі: Кожна українка в ряді самостійної організації Союзу Українок Америки, і у кожній в руках його часопис Наше Життя.

Катря Ярош

Головна секретарка США

Чверть століття

Анна Бодак
Бувша довголітня місто-голова СУА

З нагоди 25-літнього ювілею молодого життя нашої дорожчої організації Союзу Українок Америки я з радістю пересилаю мій щирий привіт СУА, його Головній Управі і всім членкам та прихильникам.

Двадцять-п'ять років, перебігли як води в бистрій річці і ось ми вже перед новим періодом історії нашої організації. Ті 25 років не були легкі як для організації так і її Управи, бо ми пережили кризу за кризою, перше американську депресію, а потім світову війну, і вкінці післявоєнне лихоліття. Союзянки дуже боляче відчували й пережили ті кризи, і вони без перестанку працювали і далі працюють щоб помагати українському народові у великій національній потребі. Ми союзянки матері і сестри і розуміємо, що і як зробити для добра української справи. І це ми показали протягом 25 років.

Коли СУА сьогодні має сильний фундамент у нашій великій українській громаді в Америці, і коли має добре й славне ім'я в цілому світі, де лише доля закинула наших земляків, то це заслуга нас усіх і нашої Управи, яка завжди давала нам добрий провід і з ними разом працювала для добра української справи. Праця наша була гарна і добра, ми завжди зачинали її і вели з Богом, і тому Господь її бла-

гословив і нам дарував гарні успіхи та досягнення.

Здається що всі знаємо що після останньої війни наша організація усе була перша в допомозі нашим сестрам і братам вигнанцям з Рідної Землі. Скільки то членки СУА, з почину Головної Управи, переслали грошей і різних речей та артикулів, на скитальщину! А скільки ще помагали й помагають тут.

Сміливо можемо сказати, що добрі діла СУА записали

якнайкраще його славне ім'я в історії боротьби українського народу за краще завтра, за волю України.

Ці добрі діла і це славне ім'я забезпечують і дальший гарний розвиток СУА, його ще краще майбутнє.

Та ми не закладаймо рук з нашими успіхами, але берімся в єдності й любові до дальшої ще успішнішої праці, а будьмо певні що при Божій допомозі дальша історія нашої організації буде якнайкраща.

Анна Бодак

Бруклін, 14 серпня, 1950.

З нагоди 25-літнього ювілею СУА

Пересилаю щирий привіт найкращій нашій самостійній організації СУА, його Управі, всім Членкам та всім Прихильникам.

Святкування першого 25-ліття СУА насуває нам думки про минулі роки і трудні початки першої організації. Провід СУА доложив за той час багато праці і труду, навіть посвяти, щоб довершити великого діла. Обставини життя змінюються в нових часах швидко, і тому всі разом і більше мусимо працювати за розумним пляном, щоб ми шшли рівно з жіноцтвом просвічених націй. У цім належить признання Союзу Українок, бо він здобув пошану серед американських жіночих організацій.

Під час Світового Конгресу Українського Жіноцтва в 1948 у Філадельфії я мала нагоду відвідати домівку Централі СУА, де п. Олена Лотоцька дала нам переглянути все книговодство і надбання, і признаюся що мені було дуже мило пе-

реконатися, що у нашій Централі усе ведеться в надзвичайно гарнім порядку.

За цю працю, труд і посвяту належить Головній Управі заслужене велике признання. Дай Боже їм багато здоров'я і витривалості, ще дальше повести велике діло організованого українського жіноцтва у Злучених Державах.

Хоч селянки без просвіти,
Дім, хазяйство, муж і діти,
Праці більше як в них сили,
Та вони за чимсь тужили.

І хоч мови ще не знали,
То за всім самі шукали,
Щоб до праці і до школи
Підучитися поволи —

Як в новій країні жити,
Привикали до звичаю,
Не покинути що рідне,
Не забути свого краю.

А для цього треба ради,
Разом треба ся сходити,
І в Союзі Українок
Для спільноти треба жити.

Марія Ясінська.

Дітройт, Миш., 16 серпня, 1950.

3 голосів преси

ЮВІЛЕЙНИЙ РІК СОЮЗУ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

(З часопису „Наша Мета“, Торонто, Онтеріо, Канада, 29 липня, 1950).

У 1950 р. минає саме 25 літ від часу, як в Америці постала перша клітина Союзу Українок Америки — СУА. Цей Союз — сьогодні найбільша, самостійна жіноча організація по цей бік океану, охопив своєю організаційною сіткою всю Америку і став цінним і поважним чинником усього нашого громадського життя.

25 літ існування СУА — це 25 літ великої праці, що про неї треба б окремо говорити. Тут слід підкреслити тільки, що наче б завершенням цієї праці був І-й Світовий Конгрес Українського Жіноцтва, що відбувся в листопаді, 1948 р. у Філадельфії. Ініціатива скликання Конгресу належить власне СУА і в тому його велика заслуга. У висліді Конгресу прийшло до створення Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), що сьогодні об'єднує все організоване українське жіноцтво світу, а одночасно стає лучником із організованим жіноцтвом усіх народів.

Велика заслуга СУА в останніх роках — це акція допомоги скитальцям. Збірки одягів, харчів, ліків, поміч в переселенчій акції, опіка над новоприбулими, далі така акція, як пересе-

лення вдів із сиротами і старших заслужених громадян — це велике діло СУА.

В останньому ж часі цінне його досягнення — це видання перекладу англійською мовою вибору творів Лесі Українки, що якраз друкується. Союз видає вже сьомий рік свій офіційний місячний орган „Наше Життя“ у Філадельфії, який приносить обширні вістки про життя і працю українського жіноцтва та про чужі жіночі товариства і взагалі про жіночий рух в усьому світі. Про цей цінний орган матимемо ще нагоду сказати ширше в наступних наших сторінках.

Цінна прикмета СУА — це його загально-український характер. У ряцях СУА вміщуються всякі ідеологічні течії, що побудовані на вірності українській національній ідеї, а релігійно-християнський зміст є тут самозрозумілою цінністю.

Ювілей СУА — загально-національна подія, бо й самий СУА — загально-національна цінність.

Хай наша сьогоднішня коротка згадка про СУА буде нашим привітом цій заслуженій жіночій організації і її проводі та одночасно — побажанням дальшого розвитку і дальших успіхів у великій і цінній праці для добра й слави українського народу.

НАШІ СУЧАСНИЦІ

Журнал „Жіночий Світ“, який видає Організація Українок Канади, у Віннітегу, Ман., має рубрику п. н. „Наші сучасниці“, в яких подає нариси про сьогочасних активних громадян.

Пані Н. Синявська в окремій нотатці пише:

„Подаючи систематично на сторінках „Жіночого Світу“ відділ „Наші сучасниці“, ми бажаємо знайомити читачок і читачів „Жіночого Світу“ з тими, в тій чи іншій мірі видатними жінками, що є нашими сучасницями, що живуть, працюють і творять тепер, знаходячися поруч із нами, цебто в повнім розумінні цього слова є наші сучасниці“.

У 8 числі „Жіночого Світу“, за серпень, 1950, поміщено сильветки із знімками про Олену Лотоцьку, голову СУА, і про педагога Марію Юркевич, яка тепер веде навчання дітей у Захисті Матері й Дитини у Філадельфії.

Про Олену Лотоцьку написала п. Олена Кислевська, а про Марію Юркевич п. Н. Синявська.

ПРИЙХАЛИ ДО ЗАХИСТУ МАТЕРІ Й ДИТИНИ

До Філадельфії прийшла цими днями на ашуренс СФУЖО пані Марія Симиренко із сином Олексієм. Вони замешкали у Захисті Матері й Дитини СФУЖО, при 1631 Н. Френклин стріт. Вони відвідали Централю СУА та передали подяку за ашуренс та за привітне приміщення в Захисті на руки першої місто-голови СФУЖО, п. О. Лотоцької. Пані Смиренко вчителювала в таборі в Авгзбургзі, в Німеччині. Вона є дружиною Володимира Смиренка, відомого фахівця садівництва, який згинув трагічно. Родина Смиренків відома як славні цукроварники в Україні, та добродії й фундатори українських установ.

СВЯТО МАТЕРІ У ВЕНЕЗУЕЛІ

З Каракасу, столиці Венезуелі (в північній стороні Південної Америки) повідомляють що заходами українського свято Матері. З усіх кінців Каракасу, а також частково з провінції, зіхались жінки з дітьми й чоловіками, щоб далеко від рідного краю, під пекучим тропічним сонцем відзначити день української матері.

Пані Бережна з чуттям виголосила під гучні оплески зібраної публики основний реферат про важку відповідальну долю української матері на чужині — зберегти для поневоленої батьківщини молоде українське покоління, що росте на чужині, виставлене на небезпеку денаціоналізації.

Гряде час, і то скоро, і ми будемо змушені повернути своїх дітей батьківщині. І якщо ми зуміємо прищепити їм любов до неї — батьківщина нам віддячить!“ — закінчила пані Бережна.

Після врочистої частини відбувся концерт, улаштований виключно дитячими силами.

**СКЛАДАЙТЕ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
ДАТОК**

ЦЕНТРАЛЯ ОДЕРЖАЛА

в серпні, 1950.

На видання творів Лесі Українки:

Комітет Відділів 5, 26, 31 і 61, Дітройт, Миш. \$37.00

Книжку Лесі Українки замовили:

Катерина Шемердяк, Шикаго 1 \$ 4.50

Відділ 37 СУА Дітройт. Миш. 2 9.00

На 1950 Ювілейний Дар СУА:

Від. 14 Клівленд, О. 10.00

На вкладку до СФУЖО:

Від. 23, Дітрайт. Миш. 10.05

До Ювілейного Журналу:

Від. 23, Дітройт, Миш. 1 стор. \$30.00

23 Дітройт, Миш. на клішу 10.00

25 Клівленд, О. пів стор. 18.00

25 Клівленд, О. на клішу 10.00

30 Клівленд, О. на клішу 10.00

47 Філадельфія, Па. 1 стор. 30.00

47 Філадельфія, Па. на клішу 10.00

Ф. Сідло, Дітройт, Миш. 4 оголошення 32.00

Передплати Н. Ж. прислали:

По одній: Софія Задорецька, Уляна Целевич, Марія Коржинська, Анастасія Волкер (за 4 роки), Юлія Менцінська, Анна Годяк, Розалія Пусила, Марія Прокопович, Катер. Шемердяк, Розалія Вецаль.

Софія Русова

МАРІЯ ЗАГІРНЯ

(МАРІЯ ГРІНЧЕНКОВНА — 1863-1928)

Марія Грінченкова

Мабуть з усіх значних українських жінок не було такої скромної як Марія Миколаївна Грінченкова. Все просто убрана, спокійної вдачі, мовчазна, але завжди уважлива, усе навкруги спостерігаюча своїми великими розумними очима. Кохала вона свого чоловіка Бориса Грінченка з якоюсь побожною відданістю, з одним бажанням допомогти йому в його великій (як вона називала) громадській праці, перебрати на себе всю неприємну частину цієї праці, а самій не виявляти себе нічим крім честі бути дружиною Грінченка. Так пройшло все її життя аж до самої смерті Бориса Грінченка.

Та обік із чоловіком була в Марії Миколаївни ще одна істота, яку вона теж любила віддано, гаряче, але яка принесла їй через свою хворобу чимало горя й журби — це була її єдина донька. Віддані обоє Грінченки одній українській ідеї, вони й думки не допускали, щоб їх доня могла виховуватися в російській школі, усю першу науку подали їй у себе в хаті, складаючи для неї першу граматику української мови, перші книжки для дитячого читання.

Марія Грінченкова з роду не була україночку. Вона народилася в 1863 р. в Богодухові, на Харківщині, в московській родині Гладіліних; вчилася в російській школі — в земській прогімназії, — і зараз же по закінченні курсу стала в тому ж богодуховському повіті за земську вчительку. Але зустріч з Борисом Грінченком на вчительських курсах зразу запалила в чулій душі Марії Гладіліної глибоке бажання служити тому народові, серед якого жила і за який так палко, так щиро промовляв цей народолобець.

Вона почала вчитись української мови і далі її вчителювання було перейняте вже українським свідомим націоналізмом.

В 1884 р. Грінченки побрались і з першого до останнього дня це подружжя вело спільну й таку корисну для українського народу працю. Вони в ті чорні дні царського режиму несли освіту в масу українського народу, вони боролись за кожен популярну українську книжку, всякими засобами вириваючи її з зубів російської тогочасної цензури.

В 1894 р. Грінченки переїхали в Чернігів, де Борис Грінченко мав якусь посаду у земстві. Тут ми з ними й познайомилися, бо О. О. Русов саме тоді провадив там статистичну земську працю. В Чернігові була вже дружно об'єднана група ідейних українців, які збирались на певні періодичні збори; в цій групі Грінченко був палким поетом, лідером, тоді як Шраг був його фундаментальним керівником. Багато доводилось вислухувати дорікань від палкого поета, за те, що мляво ведеться українську справу, що земці не активно її піддержують. То був період усяких земських меморандумів, прохань до міністерства освіти, щодо української мови у школі, і Грінченки брали жваву участь у тих заходах. Організація земської книгарні для вчителів, упорядкування Чернігівського Шевченківського Музею, усе це лежало на руках Грінченка, а головним чином — на пані Марії, так само й головна її тогочасна праця — видання дешевих українських книжок.

Грінченко палко накидався на мене за те, що я писала книжки в російській мові, що завела дружбу з росіянами, які жили в Чернігові на заслани, гаряче обурювався проти деяких думок Драгоманова. Але ці докори ніколи не зменшували моєї пошани до фанатизму Грінченка. Коли було до них не зайдеш в їх тісну вбогу кімнатку все вони за працю: пишуть, поправляють свої рукописи по вимогах цензури, або радісно корегують уже дозволений до друку рукопис.

Енергія і працездатність обох їх була дивна, особливо витривало працювала Марія Миколаївна. В неї виявився чималий талант — писати популярні для зовсім не підготованого читача речі, і знід її не, а вийшли найкращі книжечки для селян: „Як вигадано машиною їздити“, „Мудрий учитель (Сократ)“, „Орлеанська дівчина“, „Під землею (про шахти)“, „Як визволились Північні Американські Штати“ та багато ще інших написала цікаво й зрозуміло.

Діяльність Грінченків не могла не впасти до ока московської поліції. Почались різні обшукування, труси, заборони різних посад, і Грінченки опинились без жадного заробітку. На щастя, під той час у Києві наші вчені заходились видавати до друку той великий „Словник“, що його склали вже кілька років. В 1902 р. Грінченки переїхали до Києва і там узялись науково упорядкувати увесь зібраний матеріал. До цієї тяжкої відповідальної праці й узялась Марія Миколаївна — коректа, переписування, різні додатки, що вона сама збирала з народних уст.

З 1905 р. починається нова праця коло київської Просвіти. Революція 1905 р. і нова російська конституція поширили права українського народу — дозволені були просвітні організації, часописи і там завзято працювала Марія Миколаївна,

і скрізь цінити її глибоке знання мови. Але можна тільки дивуватись, де вона брала ті сили для цієї невсипущої праці, коли в ці саме часи доводилось їй переживати тяжке горе: на її очах вянуч від сухіт її чоловік, а також єдина донька. Один по одному сходять вони в могилу, і залишається Марія Грінченкова сама одна-одиночка. З уст цієї твердої духом жінки ми чуємо такі розпачливі слова: „Життя порожнє, все опустіло. Нема чим жити. Лишилась тільки праця, і я житиму для праці“

А праці багато в Україні; кожна свідомо українка має до чого прикласти руки й серце. Науковою працею й жила Марія Грінченкова останні роки свого життя. Прийшли большевики, принесли зо собою тяжку долю українському народові. Марія Грінченкова не похитнулася, залишилась на своїй стійці, не кинула можливої праці для української науки. Вже в 1919 р. перший відділ Київської Академії Наук призначив її постійним членом-редактором нового словника живої української мови. Цій праці вона віддала всі свої сили; серед неї ж застала її й смерть 15 липня, 1928 року.

В некролозі її сказано: „Надруковані томи Російсько-Українського Словника на кожній сторінці носять сліди і глибокого знання і того непомилкового чуття народної мови, що властиво вибраним лише натурам“ („Пролетарська Правда“, ч. 164, 1928 р.).

Марія Грінченкова — жінка незломного духу, з надзвичайною твердою волею і невсипущою енергією. Серед жінок свого покоління, каже Сергій Єфремов, вона була в перших лавах просто, як робітниця, що совісно, скромно додержувала загального темпу в роботі і ніколи не сходила зо свого шляху. Всяке дезертирство було просто органічно нестерпне для її натури, як нестерпна була їй нещирість та лукавство в товариських стосунках. Мила й лагідна в особистому житті вона вміла твердо й непохитно додержувати одної громадської лінії, і тут уже незнала компромісів, не терпіла проступок;

кривити душею вона не вміла“. Марія Грінченкова, Олександра Єфремова, Олена Пчілка зорили в нашому громадянстві, в нашій світлій науці в тяжкі часи безпросвітнього знущання над нашим народом; вони йшли тернистим шляхом, не знаючи ні компромісів, ні боязкого дезертирства, — і стоять перед нами, як моральні зразки свідомих і шляхетних українських жінок. Вони відійшли від нас із тим скарбом пройденого життя, який висловив Шевченко у словах: „У нас нема зерна неправди за собою!“

КРИТИКА „ГОЛОСУ АМЕРИКИ“

Відомий кореспондент фінделфійського щоденника Інквайрер, Іван Г. Пітерман, видав „Голос Америки“ на 57-ій вулиці в Нью Йорку. Його враження дуже погане. Він каже що той „голос“ даліше за нуджує своєю монотонністю слухачів і цілком не звучить начеб він заступав американський народ.

Один із співробітників в „Голосі Америки“ сказав йому щось в „Голосі Америки“ є страшне замішання і невміння інформувати. Рукописи, каже, є даліше кволі, „послання“ занадто чемні, позбавлені добрих, різких, зрозумілих аргументів. Загалом, „Голос Америки“ звучить як м'явкання хворого kota у ночі.

„Голос Америки“ намагається говорити до „вищої класи“ про культуру в Америці, а тимчасом Москва та її агенти закордоном ведуть брехливу пропаганду і проти того нема відповідної акції.

Кореспондент пише що „Голос Америки“ потребує лікування. Треба звідти усунути „уководців“ що раді „задобувати“ комуністичну Москву, які засмічують американські уряди. Він радить говорити про те, які роблять поступки країни Європи що їм Амери розбудови, а теж говорити просто, сміливо, не щадити комуністичних лідерів. Порівнюючи з Москвою, кінчить кореспондент, „Голос Америки“ є як щебетання горобця серед гин і шакалів.

ЗАМОВЛЯЙТЕ КНИЖКУ З ТВОРАМИ

ЛЕСІ УКРАЇНКИ

англійською мовою

ЯКУ ВИДАВ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ

Вибір творів Лесі Українки п. н.

SPIRIT OF FLAME

в перекладі Персивала Канді, з його поясненнями і переднім словом професора Кларенса А. Маннинга, в оправі, з обкладинкою артиста маляра Святослава Гордінського — уже появилася з друку і скоро буде у продажі

Цю книжку повинен мати у себе кожен українець і українка, а зокрема кожне українське товариство.

Вони повинні також закупити окремі примірники і подарувати для місцевих бібліотек, університетів, каледжів і середніх шкіл, бо це буде пропаганда в найкращім розумінні для українського імені й культури.

ЦІНА \$4.50 З ПЕРЕСИЛКОЮ

Замовлення посилати на адресу:

UKRAINIAN WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA

866 N. 7th Street, Philadelphia 23, Pa.

С Ф У Ж О

Світова Федерація Українських Жіночих Організацій

Олена Кислевська

ОДНА З НАЙПИЛЬНИШИХ І НАЙБІЛЬШ ВАЖЛИВИХ СПРАВ

(Дискусійна стаття)

Вісті, які подає нам біжуча, чужа преса про моральний стан сучасної молоді, про захитані підвалини родинного життя через легкодушні розводи, що стали так модними в широкому світі, не можуть не занепокоїти й українське громадянство а в першу чергу нас матерей. Не заспокоюймо себе тим, що мовляв це не торкається нас, що наших хлопців покищо на щастя нема на списках хлопчачих ватаг злочинських, що наших дівчат (маймо надію) нема між тими тиснями учениць середніх шкіл, для яких життя вже немає ніяких тайн. Не потішаймо себе й тим, що покищо у нас ще не виступає масово пошесть розводів й розбиття родин трапляється дуже рідко й не проходить без осуду громади. Якщо ми завчасу не звернемо уваги на загрозову небезпеку, ці моральні недуги можуть і в нас поширитися. Адже ми не живемо на якомусь відділеному від решти світу острові ані ми не є створені з іншого тіста. З поліційних звітів знаємо, що вломи, грабіжі, напади цілих бандитських банд, довершуваних нелітніми злочинцями не походять із самого найнижчого, бездомного світу. Знаходяться там нерідко діти таких домів, що самі батьки тим заскочені й ошоломлені. Адже доньки наші ходять до тих самих шкіл, беруть участь у тому самому середовищі, що й ці нещасні, з яких одна третина віддається легкому життю а на 15 тисяч шкільних дівчат одного американського міста аж 150 малолітніх дівчаток надіються стати в недовгому часі матерями... Адже в тих верствах, серед яких зникає почуття святости родинного вогнища й родинних обов'язків, дуже часто наші діти шукають собі пари, закладаючи на тих захитаних основах свої родини.

Це все є речі на які нам не вільно занмикати очей, не вільно забувати їх, поминати мовчанкою. Ми мусимо тій гіркій правді глянути у вічі, бо як завчасу не звернемо належної уваги на цю небезпеку яка грозить нашому родинному життю, то легко може й у нас дійти до катастрофи. Нашим обов'язком є запобігати недугі, хоронити нашу молодь, наші родини перед нею доки ще час, а не починати лікування тоді, коли недуга наше моральне життя вже опанувала. Застановімся над цією справою й вискажимо на сторінках жіночої преси свої поміччення. Справа варта цього!

Нема сумніву що якщо мораль української громади покищо вище других, то це безперечно в першу чергу завдяки нашим родинним традиціям, нашій загальній релігійності,

нашим давним культурним звичаям, які так вросли в українську душу що до певної степені стали для неї наче охоронним щепленням. Однак якщо не підтримаємо тих наших моральних вартостей в цих нових обставинах, ця відпорність на моральні небезпеки може втратити свою силу й може й у нас дійти до того, до чого починає доходити чужа велико-міська молодь, чуже громадянство. Декуди в виїмкових обставинах є деякі позначки, що кажуть нам звернути на цю справу якнайпильнішу увагу. В першу чергу звертаємось до наших матерей, до дружин що тримають у своїх руках вихову дітей й щастя родини. Не йдуть безкритично за чужими примірами, за чужими звичаями, часто так суперечними духові нашої нації. Беруть із чужого те, що є дійсно вартим, для нас повчальним й корис-

ним, що варто в нас заштити. Але шануйте й своє, що в спадщині дістали ви від наших висококультурних предків. Вихова, дбайлива опіка над дітьми й престиж української, шануючої себе української родини, все був у нас на першому місці. Хай же він не сходить й у нових обставинах на задній плян. Поміч у тому дасть нам наша церква, наші організації, для жінок в першу чергу жіночі, у виховній ділянці цілий ряд українських виховних інституцій з дитячого садка почавши, далі по черзі Пласт виховні літні оселі, вакаційні літні курси українознавства, до університетських курсів які вже є в деяких університетах. Поможіть нам теж добра преса, як наша так і чужа — що у виховну літературу така багата. Коли ж в українській родині турбота про добре, християнське, національне виховання дітей й громадські, національні справи покладемо на першому місці, тоді й приступ неморальності й легкодушності не матиме так легкого приступу.

Тому українська жінко, українська мамо, українська організована жіноча громада — по-зір! За тобою слово!

Перший крок

Вересень — це місяць шкільних клопотів. Гомінкі дитячі голоси вливаються у шкільні залі, вранці й пополудні дитячі гуртки заповнюють трамваї. Дітвора знову виходить із атмосфери дому в чуже оточення. Провадимо її туди з тривожним почуттям. Це ж майже всюди чужа школа!

Та тут уже стараємось зарадити. Плянуємо курси українознавства, вистави й покази для шкільної дітвори. Хоч це й не дорівнює шкільному навчанню, проте своє робить. Шукаємо нових шляхів і нових способів.

А як мається справа з дитячими садками? Чи наші найменші не потребують нашої уваги, чи перетомлені матері спокійні за свою дріботу? Чи справді воно так важко рушити з місця цю справу?

Мабуть, що так. Бо досі, — помімо кількісного вже поселення — немає жадного постійного дитячого садку. Спроб було багато. Згадати хочби гарно ведений дитячий садок у Вінніпегу, що проіснував більше як пів року та — не втримався. Чи літню півоселю в Філадельфії, що пробувала перетворитися на постійну й не зуміла. Усюди почин розбивався об фінансову неспроможність підприємства.

І справді — садок нелегко зробити самовистарчалним. Опіка над дітворою вимагає естетики й гігієни та упорядкованості відносин. Садок повинен бути в ясному, просторому приміщенні. Поза загальною ще є особливі вимоги до підлоги, що на ній залюбки товчеться мала дітвора. Діти вимагають частіше теплої їжі, як дорослі. Їх треба одягати і роз-

дягати та пильнувати харчування.

Отже це підприємство вимагає певного вкладу. В державних народів робить це місто або інша самоуправна установа. Подекуди садки удержують віроісповідні громади або добродійні установи. Усюди розуміють та йдуть назустріч цій виховній потребі. Стараються вже змалку втягати дитину у виховні рямці й відтяжити матір від надто великих обов'язків.

Для нас це питання ще більш пекуче. Бо наша молода мати не тільки працює зарірково поруч із чоловіком, але й зоставляючи дитину під опікою сусідів, мусить приглядатись, як дитині калічитьсь мова, як із сприйманням чужого світу вдираються в її уяву чужі образи й поняття. Рідний садок стає тут необхідним.

Щораз голосніше лунає цей клич. Українське Об'єднання Жінок у Венесуелі постановило все своє зусилля спрямувати на садок. В тій цілі воно тісно співпрацює із Українською Громадою і всіма силами старається допомогти при будові дому. Бо в тому домі має на решті постати дитячий садок. „Тут тропікальний клімат, є маса заразливих недуг, а дітвора наша на вулиці наражена на захворювання“ — пишуть звітлія заклопотані матері.

Організація Українок Канади ім. О. Басараб включила основання садків у плян праці на 1950 рік. Та це могло б бути пустою фразою, коли б не шукалося у здійсненні нових доріг. І справді — в дотичній постанові управи є ще такий додаток: де немає умовин для по-

стійного дитячого садку, повинні повстати „дитячі клуби“, де дітвора сходилась би двічі в тиждень на спільну гутірку або забаву.

Дитячі клуби! Воно звучить дивовижно й неначе нереально — деж пак клуб для дітвори!

Але воно вже здійснюється. В Содбури, Онт. (Канада), започаткувала це Олена Залізняка, відома вчителька й громадська діячка. Вона збирає двічі в тиждень дітвора на пів дня до залі Народного Дому. Там проводить із ними час на гутірці й забаві. Дітвора приходить радо. Це є для неї відміна від домашнього будня, вона привикає до свого гуртка, вивчає свою пісню й забаву. І матері раді такому відтяженню бодай двічі в тиждень, хоч малих дітей мусять приводити й відводити.

Оце знову одна успішна спроба. Не лякаймося тут експериментувати. Треба пробувати, пробиватись, докладати всіх зусиль. Треба хотіти. А тоді матимемо дитячі садки і збережемо дітвора. Л. Б.

ТІ, ЩО ВІДІЙШЛИ...

Еля Олесницька

З далекої Австралії наспіла вістка, що там відійшла на вічний спочинок незабутня Еля з Новаків Олесницька.

Великий гурт жінок пам'ятає оцю небуденну жінку. Вона була уроженкою Перемиської землі і пройшла шлях, п'ятимий усім молодим дівчатам із інтелігентської сім'ї. Закінчивши освіту в Перемиському Інституті, вона дуже скоро вийшла заміж і стала матір'ю двох синів. Здавалось би, життя її промине рівним ходом, як багатьох українських дружин і матерей. Та молода жінка була здібна й уперта, а часи були суворі. Вона сягає за ремеслом, удосконалюючись у кравецтві. Одною з перших інтелігенток вона поставила кравецьку робітню. Працюючи невпинно над собою, вона зуміла досягнути в ній небувалий рівень. Коли вже зрілим фахівцем вона стала на чолі робітні „Труду“ у Львові, її смак, її стиль став відомий в українському Львові. Ревії моди, що їх переводив „Труд“, були товариською подією.

Однак фахове знання й фаховий успіх не вдовольнили її. Воно стало їй підкладом до дальшого вияву її здібностей. З заснованням Українського Оперного Театру у Львові стала Еля Олесницька завідуючою театральною майстернею. З-під її рук виходили мистецькі креації костюмів — історичні, народні, стилізовані. Згадати хочби строї Донни Анни в „Кам'яні Господарі“, що надав постаті Віри Левицької величнього чару. Українські артистки завдячують їй багато порад та вказівок у цій ділянці. Щойно в цій роботі виявила вона свій дійсний талант.

Життя не щадило її турбот. Вона була вразковою матір'ю й вложила багато зусиль для здобуття освіти своїм синам. А вкінці зложила ще найвищу жертву, бо її молодший син-лікар згинув у рядах УПА.

У домі старшого сина закінчила вона своє життя, повне шукань та осягів. Громадка її прихильниця, що до них належать артистки української сцени та учениць „Труду“, згадають усюди ширим словом її небуденну постать.

Л. Б.

ПРИ КОЖНІЙ НАГОДІ ЖЕРТУЙТЕ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД

ВІСТКИ З ЖІНОЧИХ ОСЕРЕДКІВ

15-ЛІТТЯ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНОК КАНАДИ

В минулому році проминуло 20 літ з часу коли у Вінніпегу зародилася перша клітина Організації Українок Канади імені О. Басараб. Постала вона заходами двічі, що приїхали до Канади після першої світової війни. Згодом цих товариств стало більше, а в 1934 вони об'єдналися в одну централю.

Пятнадцять літ праці відмітила організація скромним ювілеєм у Вінніпегу. В журналі "Жіночий Світ" зустрічаємо побіжний перегляд діяльності. Поглиблення національної свідомості та допомога Рідному Краєві це були головні рушії організації. І в тих двох напрямках розвивалася праця. Сходили членок, свята, товариські зустрічі з одного боку, а збірки й поїздки з другого. В часах збройної боротьби Карпатської України ішли туди величезні суми, а по другій світовій війні сотні харчових посилок у табори на скитальщині. Спровокування скитальців стало теж одним із завдань організації.

Організація виявила себе цупкою вже в початках. У часах великого безробіття в Канаді членки ОУК зорганізували кухню й годували велике число земляків, відриваючи гріш від свого скромного заробітку. Допомагали собі тоді в підшукуванні праці та приміщення. Це й витворило між членками ОУК щирі міцні дружбу, що допомогла в розбудові.

Як діє організація тепер? Загальних цифер членства й клітин не маємо під рукою. Та не в тому річ. Коли переглядати звіти з праці відділів, що появляються в "Жіночому Світі", відмічаємо продовження первісних напрямків. Велику увагу присвячують товариським зустрічам та святкам. І так у січні відбулися Свят-вечори (Вінніпег, Гемилтон, Валдор, Ошава, Торонто, Ст. Бонифас), у лютому свято героїнь (Едмонтон, Вал д'Ор, Лимингтон, Ошава, Саскатун, Ст. Бонифас, Пойнт Пілі, Форт Вільям), а подекуди й свято Лесі Українки (Торонто, Содбури, Гемилтон, Вал д'Ор), у травні свято матері (Вал д'Ор, Торонто), а навіть свято батька (Вал д'Ор).

Такі свята складаються з хорових виступів, доповідей, деклямацій і сольових точок. Вони вимагають великого вкладу праці в поодиноких клітинах та роблять своє враження. Однак найцікавішою частиною праці є організаційні сходили членок. Як подає звіт з Ст. Бонифас, Ман., членки ОУК сходяться—де немає Народного Дому — в кожній членки по черзі. Тут обговорюють з початку організаційні справи, а потім господарня частує всіх перекусую з чаєм. Під час того іде жвава гутірка на довільні теми. По гостині ще хтось дає доповідь на актуальну тему або — коли немає доповідниць — читають голосно щось актуального з преси. Під час того членки вишывають або плетуть свою роботу.

Оцей тип сходили у нас у краю майже непрактикований, дає тут дуже гарні висліди. Перешітання ділової частини товариською гутіркою оживляє громаду і витворює дружню, теплу атмосферу. Кожна з членок бере певну участь — часто як дискутантка чи то як господарня сходили. Гурт жінок зживається згодом. Доказом того є звичай вшановувати й родинні події членок, як народні дітей чи срібне весілля. Тоді ввесь відділ влаштовує несподівану гостину чи складає побажання в формі подарунку.

Відділ у Ст. Бонифас видно особливу увагу присвячує плеканню народного мистецтва, бо "вечори вишивання" відбуваються доволі часто. Дбають також про великодушну традицію, організуючи писання писанок. Форт Вільям, Онт., подає у своєму звіті два такі вечори, а відділ у Содбури, Онт., помітив світлинку з такої вправи членок. Оце намагання — зберегти наше народне мистецтво — треба дуже ціняти. Воно привчає жіноцтво шавувати своє та вивчати його засади.

Допомогова сторінка діяльності не є

зазедбана — майже кожна зустріч закінчується збіркою. Гроші йдуть на пресфонд "Жіночого Світу", на будинок "Нового Шляху", на Визвольний Фонд. Багато праці вкладають членки у влаштування вечер та товариських зустрічей для своїх братніх організацій — УСГ і МУН.

Взаємини з чужими організаціями виступають також у звітах. Рухливий відділ у Ст. Бонифас запросив дружину майора міста, що постаралася за научний фільм на сходили. Відділ у Форт Вільям приготував українську вечерю на замовлення англійської організації "Кинсмен Клуб".

Оце жмуток світла на роботу низових клітин. План центр. управи за мин. рік обіймав переселення вдів і сиріт, допомогу самітнім жінкам за океаном, урухомлення

самостійного журналу й видання альманаху з нагоди 15-ліття. При кінці 1949 управа вступила в члени Світової Федерації Українських Жіночих Організацій.

План праці цент. управи на майбутнє має ще ширший засяг. Поза згаданими вже завданнями — натиск покладено тепер на збереження молодого покоління. Передусім творитимуть відділи молодого жіноцтва, щоби приєднати молодих, тут рідженних жінок. Дальше подбають, щоби при кожному відділі ОУК був зорганізований дитячий садок, коли не щоденний, то бодай у певні дні в тижні у формі "дитячих клубів". Це незмірно важне рішення й до його висліду слід уважно приглядатися.

Оттак представляється 15-ліття великої жіночої організації в Канаді. У сумі дорібок гарний: здисциповане членство, рухливий провід, гарно поставлений журнал і велика допомогова робота. Та найкращу заповуку дає оце шукання нового, оце намагання пробити шлях, що відчуватися в плані й потягненні ОУК.

РІК ПРАЦІ В АНГЛІЇ

В попередньому числі ми подали вістку про Загальні Збори Організації Укр. Жінок в Англії. У міжчасі наспів звіт із ділового року 1949-50, що зясує перебіг діяльності.

Звіт цей наводить багато міркувань. Він доволі обширний і щирий. Без патріотичних фраз та нарікань зясує свій дорібок та труднощі, що їх прийшлося поборювати впродовж року.

Та спинимось перш усього на осягах. Засяг праці ОУЖ поділено на три центри — Лондон із околицею, Ноттінгем і Брандфорд. Найбільш рухливий перший осередок. Його діяльність була всестороння — відчитова, імпресова, опіка над хорими й навчання дітей. Доповіди організувала культ-освітня референтка О. Токажевська, сьогодні вже покійна. З товариських зустрічей вибиваються традиційні — Андріївський вечір, свято св. Миколая і Свят-Вечір, та шість чайних вечорів і чотири забави окрім того свідчать про оживлене товариське життя Лондону. Опіка над хворими здійснювалася відвідуванням їх та сумою виданою на ту ціль (около 16Ф).

Однак найбільшим осягом цього жіночого осередку є зорганізування суботньої школи. Видно, що дбайливість за душу української дитини велика й реальна, коли школою охоплено всю українську дітвору Лондону. Школою керує п. О. Молчанівська.

Особливістю лондонського центру є кравецька майстерня, що її зорганізувала управа ОУЖ у серпні 1949. Із звіту майстерні видно, що вона мала спеціальне завдання, виконуючи в головному прапорі й емблеми для молодечих організацій. На жаль не подано зовсім фінансового звіту робітні, що міг би зясувати нам господарність такого проекту. Сьогодні майстерня вже не діє. Керівницею майстерні була п. Шайдевич.

Другий осередок у Брандфорді працює також у різних напрямках. Культ. освітня діяльність виявилася в ряді доповідей на різні теми. Зпоміж зустрічей влаштовано тільки традиційний Свят-Вечір. Однак велику увагу присвятив відділ плеканню нар. мистецтва. Жінки Брандфорду відвідують класу української вишивки що про неї згадуємо на іншому місці. Внаслідок цього живого зацікавлення влаштовано в Брандфорді дві виставки, одну класи вишивання, а другу загальну в лютому цр. Душею цих підприємств є п. І. Вітошинська.

Третій осередок жіночого життя в Англії (Ноттінгем) не подав докладного звіту. Та з усного переліку видно, що й тамшній центр є чинний у влаштуванні свят, доповідей та опіки над хворими. В дискусії над звітами виявили себе й інші, менші осередки, що провели гарну роботу. В Лестері жінки опікуються обома церквами, у Ковентрі відвідували хворих та несли їм допомогу, в Уорделі зорганізували дитячий садок. Усюди проявляється

потреба включитися в громадське життя і жіноцтво докладає своїх зусиль. В дискусії падали натяки ще і про осередки життя в Шотландії, що з ними управа стоїть у листовному контакті.

Ось світі сторінки звіту. Вони настроюють радісно. У твердих умовах робітничого життя, розсіпані в просторі, українські жінки знаходять силу й охоту до громадської праці. Працюючи над собою, вносять у життя товариську культуру, знаходять щире чуття для хворих і обездолевих і врешті стають піонерками у навчанні дітей. Такі жінки й матері свідомі, чому вони пішли у мандівку й який на них наложено обов'язок.

Та водночас із звіту виривають і прикри рефлексії. Перша голова ОУЖ п. Дублянцєва уступила вже в жовтні 1949. Місто голова п. Губаржевська уступила у грудні 1949, мотивуючи свій відхід тим, що вона втратила надію зберегти організацію нашого жіноцтва незалежно від групової, партійної боротьби. Після уступлення цих двох провідниць працю провадила управа в зменшеному складі. Ясно, що по таких потрясеннях праця не могла вже йти скоординовано в усіх осередках. Бракувало порозуміння й охоти, що їх дає щира, дружня атмосфера.

Уступаюча управа висловила свій жаль з приводу того, що заіснувало. І звернення до нової управи пройняте турботою за майбутнє товариства. "Жіноцтво повинно уникати тих усіх непорозумін, які свідомо чи несвідомо запроваджуються в нашому еміграційному суспільстві і є корисними лише ворогам нашим. Не сварки і розбиття, а концентрація всіх наших сил на боротьбу з ворогом і ворожими впливами повинно стояти перед кожним членом українського суспільства. Єдність у любові — є основа нашого відродження. Жінки в цьому відношенні повинні показати приклад чоловікам".

Ще один доказ на те, як некорисно відбивається міжпартійна гризня на жіночій організації. Засяг жіночої праці обіймає чуттєву сферу нашого життя — опіка над дітворою, допомога хворим, товариське життя. Жінка вносить у суворі рямці громадського життя — дрібку серця й теплоти. На її терені діяння вмовкають партійні суперечки й колотечі. А там, де вони вдираються силоміць, заломлюється корисна, плянова робота.

СТОЛІТТЯ КАЛИФОРНІЇ

У вересні Калифорнія святкує століття прийняття її до спілки Злучених Держав Америки.

Америка здобула Калифорнію у війні з Мексиком в 1846 році, в 1848 знайдено золото у новім краю над Тихим Океаном, а вже в 1850 прийнято Калифорнію як один із стейтів Злучених Держав.

НОВІ ВИДАННЯ

Г. Кубанська: Тернистими шляхами. 1948. Накладом автора. Ст. 224. Недавній конкурс Осередку Української Науки й Культури у Вінніпегу зібрав силу споминів із недавно пережитого Та ще ні одна з тих праць не вийшла друком. Аж ось нікому невідома авторка спромоглася видати свої спомини книжечкою. Тимбільшово цікаво що вона походить із далекої Кубані.

Кубань овіяна романтикою козацького побуту, здавалось не могла прийняти легко совітської дійсності. І справді, хвилю важкого терору прокотилася по ній колективізація та "єжовщина". Тисячі жертв, а між ними батько і чоловік авторки перепахали це життям. Сама вона пройшла крізь пекло совітської тюрми та ще й не сама, а з дитиною-невомлям. Чи може світ зрозуміти й оцінити хресний шлях української матері?

Книжечка оповідає про те простими, безпретенційними словами. Авторка не прикрашує свого опису психологічними рефлексіями. Це шматок дійсно пережитого життя, важкий та суворий.

Такі спомини стають документами. Тепер вони дають картину нашої дійсності, а колись послужать історикам та письменникам підкладом до творчості. Л. Б.

Іванна Петрів — "За душу дитини", Намюр, Бельгія, накладом Українського Видавництва в Бельгії, 40 сторін, 1950. — Збірка статей на виховні теми. Авторка, відомий досвідчений педагог, яка протягом великої частини свого життя виховала тисячі українських дітей у Рідному Краю і на чужині.

Київ, журнал літератури й мистецтва Літературно-мистецького Товариства у Філадельфії, виходить що два місяці. Видає й редагує Б. Романенчук при активній співпраці П. Андрусєва, С. Гординського, Б. Кравцева, П. Мегіка, Я. Славутича. Адреса:

Kyiv, 146 Brown St., Philadelphia 23, Pa.

"Ми і Світ — український місячний магазин. Зачав появлятися в Міттенвальді, в Німеччині. Головний редактор Микола Колянківський.

"Око Світу" — ілюстрований журнал. Числа з 31 липня, 1950, Монреал Квебек, Канада. Журнал появляється 2 рази в місяць. Одно число коштує 25 ц. річна передплата \$4.00. Перше число на 24 сторонах великого формату, вміщає дуже багато ілюстрацій.

Головний редактор Ростислав Шульгин, фотографічний редактор І. Вахнянин.

Swit Publishing Co., Ltd., 3045 Barclay Ave., Montreal, Que., Canada.

Roman Ishchuk, 324 George St., Philadelphia 23, Pa.

Журнал презентується гарно і модерно. На верхній стороні малюнок Софійського Собору в Києві, а на дальших сторінках багато (разом понад 100) світлин з теперішнього й минулого, з українського та всесвітнього побуту.

Передова стаття "На службі Україні", а далі "За 50 років 20-ого століття", "Київ, століття України", "Перші кроки на новій землі", "Я покидаю рай", "Святий рік у Римі", "Василь Стефанік на сцені"

Журнал заявляє що його програма стояти за всеукраїнське об'єднання, і буде дзеркалом життя українського народу і всього світу.

при Громадській роботі

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО

Звіт 30 відділу Союзу Українок Америки

Подаємо короткий огляд 2 років праці нашого відділу. Здається, що не проспали дорогого часу, але по своїх силах сповняли завдання які кожну українська жінка повинна сповняти, а головне котра є членкою СУА. Членок у нашій відділі є 60, збори відбуваються кожного місяця окрім літніх вакацій. На зборах читання протоколу з останнього зібрання і дискусія над ним, відбірання місячних вкладок, справоздання різних комітетів, читання кореспонденції, читання новинок з Централі СУА, проекти й ухвали для успішної праці.

Від липня 1948 року до липня 1950 року уладили ми 16 різних підприємств, як свято Лесі Українки, день батька, пікнік, карт-парті, чайний вечерок, віча, забави, приймання нових членкинь. Був вечерок для делегатів Українського Народного Союзу, які прибули на конвенцію з різних міст до Клівленду.

Наш відділ теж щиро працював для допомоги нашим скитальцям, займаючися збірками і призначаючи гроші з каси. На всіх імпрезах зробили готівки у двох роках \$2,927.63.

Наш відділ вислав:

До Централі	40.00
Конвенційний фонд	20.00
Організаційний фонд	10.00
На видання творів Лесі Українки	125.00
На пресовий фонд Н. Ж.	35.00
Делегатки на конвенцію і конгрес у Вашингтоні	120.00

На Конгресовий Комітет	75.00
Поміч хворим членкиням	145.00
На школу при церкві св. Петра і Павла	100.00
Коляда на церкву	20.00
На квіти до церков	20.00
За уряд	44.00
За друк карток і тикетів	17.00
За друк розкидок	17.00
Для жінок скитальців	170.00
Дар на посвячення школи	25.00
Ювілейний дар для церкви св. Володимира	20.00
Поміч прибувшим скитальцям	140.00
Рент за залю на збори	30.00
Для українських танцюристів	15.00
На Служби Божі за померлих наших членкинь і їх родини	19.00
Для скитальців до краю	440.00
Дрібні витрати	25.00

Витрати за 2 роки	\$1,702.00
В банку на книжці відділу зостається	468.33
Бонди ощадності	200.00

Марія Фецачин,
секретарка.

ДІТРОИТ, МИШИГЕН

Думки-проекти членок 31 відділу СУА

На наших зібраннях ми чули не раз повторення слів великого німецького поета й ученого Гете: „Лишень той заслуговує на життя і свободу хто вміє кожного дня їх здобувати”.

Іншими словами — лише та організація вартісна і корисна яка постійно працює і плянує та переводить свої пляни в життя.

Ось так у нашому Союзі У-

країнок Америки спляновано і введено в життя два великі діла, а саме Світовий Конгрес Українського Жіноцтва в 1948, і тепер видання вибраних творів Лесі Українки в гарнім перекладі англійською мовою.

Довершення цих двох діл поставило СУА високо як серйозну і поважну установу. Це показує, яке значення сьогодні має наша організація. На заклик Управи ми поспішили на Конгрес і помогли до гарного успіху, а потім зложили близько 4 тисячі доларів на видання творів нашої славної поетки.

Ми побачили що в українській жінці є здоровий розум і щире почуття. Українка розуміє і відчуває серцем, що найкраще зробити для української справи, на що слід скласти пожертви і що підперти.

Ці прикмети власне є у членок СУА, а у цім велика заслуга вмілого патріотичного проводу Головної Управи СУА.

В листопаді матимемо 9-ту конвенцію СУА і тепер ми знову повинні зачати новий період праці з добрими плянами на користь СУА і цілого українського народу.

У нашій 31 відділі СУА ідуть часто розмови на такі теми, бо ми бажаємо дальшого гарного поступу нашої організації.

Ось які думки у нас підносять для дальших плянів праці СУА.

1 — У цих роках минає тисяча (1,000) років з того часу як княгиня Ольга, вдова князя Ігоря, виконувала владу як регентка в імені свого малолітнього сина Святослава. Це було приблизно від 946 до 960 року, бо князя Ігоря убили дерев'яни в 945 році; а Святослав обняв владу як великий князь в Києві в 960 році. За 15 років

своєї влади на київському престолі Ольга прославилась як розумна владарка, яка встановила нові закони і мирне життя в державі. Вона була перша християнка з українських князів.

Отже членки нашого відділу пропонують щоб вшанувати тисяч-ліття влади св. Ольги конкурсом на твір про неї і її владу.

2 — Пропонуємо щоб закупити для СУА власний дім у Філадельфії. Нехай наша Централія буде у власній хаті, а не в комірнім, як досі. Може-б-можна купити той дім де тепер є Захист Матері й Дитини.

3 — Пропонуємо щоб за ухвалою Конвенції відділи СУА організували у себе товариства „української громадської скарбниці” (Юкрейніен Комюніті Чест) які співпрацювали б із загальною Комюніті Чест у своїм місті.

Сестри союзнянки, перечитавши наші проекти, обговорить їх, щоб мали свою думку колиб на конвенції пропонувано або й прийнято такі проекти.

Анастасія Г. Біловус

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД Н. Ж. Відділ 3 СУА, Нью Йорк, Н. Й.

Членки Тов. Жіноча Поміч, відділ 3 СУА в Нью Йорку, зложили \$6.00 на пресовий фонд. По \$1.00 зложили: Анна Паснок, Анна Фурик, Марія Павх, Анна Кізіма, Марія Савицька, Марія Баран.

Колиб кайданів брязкіт
Міг ударить перуном
В тії заспані серця,
Спокійні чола
Соромом захмарить,
І нагадать усім
Що зброя жде борця.

Лєся Українка.

Олена Залізник

4)

Початки українського жіночого руху

Щоб виправдати свої домагання доступу до вищих студій, тодішні студентки пильно працювали в університеті, і більшість з них після закінчення студій посвяtilась педагогічній праці, як учительки та управительки українських жіночих шкіл — гімназій і вчительських семінарів. (М. Бордун, Ст. Пашкевич, М. Лучаківська, М. Кузеля, Н. Федюшка, О. Степанів). Деякі почали працювати на науковому полі і праці свої публікували у виданнях Наукового Товариства ім. Шевченка й інших. Порядкували та опрацьовували архівні й музейні матеріали в Національній Музеї та Наук. Т-ві ім. Шевченка (вище названі й я). Під час моєї праці в етнографічній відділі Національного Музею стрічала я цінні збірки вишивок Ольги Шухевич з Тишковець та Єроніми Озаркевич, колишніх членів першого жіночого товариства.

Крім того студентки старалися проявити якнайбільш активності в усіх тодішніх організаціях, у Просвіті працювали в бібліотеці; в редакційній колегії „Письма з Просвіти”, їздили з доповідями до сільських читалень (О. Левицька Басараб, Ст. Данилович, О. Гаморак).

В Рідній Школі вели курси підготовки до гімназій, організували українську молодь з польських шкіл. (Пригадую, що при такій нагоді, коли я збирала українок, учениць польської гімназії — бо української ще не було — пізнала я пізніших провідниць Союзу Українок: Мілену Рудницьку та Олену Федак Шепарович. Федаківну цікавило тоді українознавство і вона приготувала реферат про „Слово о Полку Ігоревім”, а Рудницька вже тоді, як молоденька гімназистка, цікавилася проблемами фемінізму).

В „Жіночій Громаді” працювали студентки в організаційній секції та в бібліотеці (О. Левицька і я).

В Соколі і Січі вели руханкові вправи для дівчат; брали також участь в організуванні Пласту, який тоді поставав.

А в літах безпосередньо перед війною переходили вишкіл

санітарок і організували жіночий курінь Січових Стрільців.

Брали також участь в аматорських виставах, які по містечки режисерував тоді емігрант з Придніпрянщини, Гнат Хоткевич і в яких починав свою містечку кар'єру творець славного „Березія” Лєсь Курбас, тодішній студент львівського університету. (Із студенток брали участь у тим гурті О. Гаморак, Ст. Данилович та інші).

Секція студенток започаткувала була збірку на будову Академічного Дому для студенток, на жаль, готівка зібрана на ту ціль здевалювалася в часі війни.

Небагато було нас тоді членів секції, бо небагато було студенток взагалі. Пригадую собі, що на похороні Адама Коцка, який згинув від польської кулі під час університетських демонстрацій, було нас всього 19 студенток, що ішли окремою групою з терновим вінком.

З вибухом першої-світової війни наказом влади припинилася праця в усіх українських організаціях. І в тому часі кінчиться перший етап громадської праці жінок, яка велася в тій частині українських земель, що входила у склад австро-угорської монархії — в Галичині й на Буковині. Етап, в якому жінки, перейняті кличами жіночої рівноправності, пропагували й популяризували їх серед усього громадянства, а серед жіноцтва зокрема, домагаючись від уряду доступу до високих шкіл, а потім і повної рівноправності в політичному житті. Ступнево і постійно та послідовно включаються жінки в громадське життя. В ділянці поширювання просвіти, суспільної опіки і виховання молоді проявляють багато активності, самопосвяти, а часто й ініціативи. В ділянці економічній, в господарських справах, ставлять перші, несміливі ще кроки.

Другий етап плянкової, конструктивної праці жіночих організацій припадає на 20-ліття між обома світовими війнами. Самі роки війни не давали змоги жіноцтву вести систематично організаційну працю, але мали дуже великий вплив на вироблення світогляду жінки і на розвій активності у широких масах жіноцтва.

Роки війни дуже вплинули на усамостійнення жінки селянки. На її плечах спочивав увесь тягар господарки й опіки над дітьми, бо чоловіки були під зброєю. Через наші землі переходили фронті, були вони раз боевою лінією, то знову зайнятою ворогом територією, що робило життя на них невимовно важким. Але і в цих тяжких умовах українська жінка селянка виявлялась дуже добре, і вже тим самим давала доказ своєї громад-

Основна проблема

(Дискусійна стаття)

Новоприбулому українцеві в Америці видається дивним те що той сам українець який умів по героїськи відпирати попонізаційний та русифікаційний напір протягом більш як 6 століть, тут на свободній землі Вашингтона забуває свою рідну мову, вважає її за непотрібну і покидає свої батьківські звичаї та старається чим скоріше пристосуватись до свого оточення.

Замітне також що серед тутешньої української молоді так мало свідомих національно одиниць, які добре знали б українську мову та були б як слід обзнайомлені з українською історією, географією й літературою. Також нема тут майже жадного визначного українського поета чи письменника, а укр. національні почування більше схожі на сентимент до національного походження їх батьків як на виявлення їхнього духового „я”. Не входячи в подробичну аналізу причин локального характеру, слід ствердити одне — а це брак української школи у Злучених Державах.

І дивно мені що націю проблему, дарма що вона така наглядна, досі не звертали українці належної уваги, не поставили її як одне з найважливіших питань.

Правда, затрата національної свідомості є і серед інших національних груп в Америці, але жадна з них не несе такої відповідальності як українці за долю свого народу та його культури.

Коли про цю справу говорити із старими імігрантами, дискусія завжди зводиться до браку достатньої кількості у-

країнської інтелігенції яка змогла б стати першою кадрою учителів в українських школах, та до неясних натяків що влада не дозволить на школи українські, чи там інших національних груп. Коли перша причина може мати деяке виправдання, то друга неправдива, бо заборона навчання суперечить запорукам свободи у Злучених Державах.

Факт є що брак хочаб початкових шкіл українською мовою навчання, чи хочаб шкіл українознавства (мови, історії письменства, історії й географії України), є причиною малої національної свідомості, чи радше збайдужіння нового покоління американських українців до українських справ, що поволи веде до нівеляції українства в Америці. Старі українські імігранти, які привезли національну свідомість із старого краю, поволи вимирають, а молоді в більшості почувуються американцями, у висліді чого за якого пів століття по українцях у Злучених Державах залишилися б тільки назви різних товариств і установах, яких реклямоване сьогодні мільйонне майно, стало б у великій кількості вичерпане виплатою посмертного, а решта по суті не було б уже українське.

Приїзд нових імігрантів припинить на деякий час і до деякої міри цей природний процес завмирання українства, але потім знову та сама загроза зависне і над новою українською іміграцією в Америці.

Тому на ніщо не придасться бідкання українського квартальника, що його американські українці не передплачу-

ють та не читають, коли у них завмер уже інтерес і снага до читання та до включування себе в чужу вже частинно для них українську проблематику. Щоб мати вдячних читачів українського часопису, треба виховати таких читачів, а виховати їх можна тільки в школі українській.

Як українську школу розумію таку в якій учитиме свідомий український учитель або учителька, що вчитиме побіч обов'язкових предметів, яких вимагає американська влада, також предметів української мови, літератури, історії, географії, хочаб у формі скондензо-

ваній до одного предмету, і буде старатись в часі науки зацепити в дітей любов до рідного краю, пошану до рідної мови та гордість з приналежності до українського народу.

Сьогодні, із зачатком нового шкільного року, я піддаю під розвагу кілька цих думок українським жінкам які насправді виховують наших дітей і тим самим несуть відповідальність, за те щоб із неї вирости свідомі українці та українки на потіху батькам, на славу українському родюві.

ЛЯЧ

75-ЛІТТЯ Д-РА Л. ЦЕГЕЛЬСЬКОГО

В понеділок, 28 серпня, з вечора уладжено у Філадельфії несподіванку для дра Лонгіна Цегельського, з нагоди 75-ліття з дня його народження.

Представники українських організацій і приятелі зійшлися разом до прибраної залі в домі Союзу Українок Америки, куди привели товариші праці дра Цегельського. Його вітали широким задоволенням представники, зазначаючи що зійшлися не тільки вшанувати його із 75-літтям життя, але також із 50-літтям його широкої, витривалої й завзятої праці як громадянського діяча, спершу на Західній Україні, потім у Відні, активного учасника у відбудові української держави в рр 1917—1920, а пізніше дипломатичного представника у Вашингтоні, і вкінці політичного імігранта та невтомного працівника для української справи в Америці.

Др Цегельський відповів на це несподіване привітання, кажучи, що він завжди радо трудився як громадянський праці-

вник, бо вважав це своїм обов'язком, і радів що може виконати працю, яка дала зміст його життю.

Це привітання було тільки вступне, бо організоване українське громадянство Філадельфії приготувало вшанувати довголітню працю дра Лонгіна Цегельського у вересні на спеціальному прийнятті, в яким візьмуть участь широкі кола громадянства.

Редакція Нашого Життя від себе також оце складає вельми достойному Ювілятові дру Лонгінові Цегельському найщиріше побажання кріпкого здоров'я і продовжування вельми корисної праці для українського народу.

ПЕРША АМЕРИКАНСЬКА ГАЗЕТА

Перша газета в Америці появилася була в Бостоні 25 вересня, 1690 року, п. н. „Паблік Оккоренсес” (прилюдні події).

ської зрілості.

У воєнні роки господарської скрути виробляється також самостійність і підприємчивість у міського жіноцтва, яке береться до ремесла і торгівлі, до праці в підприємствах і до самостійного ведення їх.

Велика частина жінок з інтелігентських кол опинилась за межами Галичини, в німецьких та чеських країнах Австрії. На чужині проявляють вони немалу активність у ділянці опіки над раненими й полоненими українцями, і творять для цього окремі комітети. По виперті російських військ та акція перенеслась і до краю, жінки працювали там по шпиталях, в Червоному Хресті і в різних добродійних комітетах.

Визвольні змагання, їх підготовка, і сама боротьба, та короткий час державної самостійності на східних і західних українських землях, мали незвичайно велике значення для вироблення української жінки громадянки. Вони поширили і піднесли українську національну свідомість в широких масах жіноцтва. Визнання жінкам всіх політичних прав урядами Східної і Західної Української Республіки піднесло почуття обов'язку до громадської праці і відповідальності за її вислід. В Українській Народній Республіці в Києві виступали жінки як співтворці державного життя — Софія Русова, Людмила Старицька Черняхівська, Зінаїда Мірна, В. О'Коннор Вілінська та сім інших входили до Центральної Ради.

На доріжку жіночих організацій першої доби, на з'активізуванні широких мас жіноцтва протягом воєнних років, на зрості в роках боротьби за державність, на признанні всіх політичних прав для жінки і своїми урядами за час їх короткого існування, і потім урядами займанців, — на тій то підготові починається розріст і поглиблення жіночого руху другого етапу.

Та зріст цієї праці, в якій найбільшу роль відіграв Союз Українок (як переіменовано 1917 року „Жіночу Громаду”), настільки великий, що вимагає окремого, подрібного обговорення і не входить в обсяг цього огляду.

У цім огляді, спертим на особистих споминах, переживаннях і спостереженнях, згадую нароком різні епізоди і дрібні деталі, щоб читачкам легше було перенестись думкою в часи, в яких почала розвиватись громадська праця жінок. Наводжу різні імена також і менше відомі громадські робітниць, бо всі вони вкладали у свою працю багато ідеалізму, молодецького запалу, знання і доброї волі, словом найбільших цінностей своєї душі. Деякі з них віддали своє життя як жертви наших жорсто-

ких днів, багато з них виховали своїх дітей, так що ті не вагались зложити своє молоде життя в боротьбі за волю батьківщини. Згадаймо їх тепер хоч одним щирим словом, віддаймо шану українській жінці як громадянці і як матері. Згадаймо їх на чужині, серед нових умовин життя і праці, під час цього третього, важкого етапу організованої праці жінок.

Не на українських землях ведеться тепер праця наших жіночих організацій. Перш усього в країнах, де здавна осіли наші сестри емігрантки, гнані туди економічною скрутою давніших, і політичними причинами новіших літ — і де знайшли вже нову батьківщину, у Злучених Державах Америки і в Канаді. Також і в Полудневій Америці та в місцях нового поселення, Австралії. А теж в різних державах Європи, в місцях тимчасового перебування на праці, чи у скитальчих таборах, гуртуються українські жінки у своїх окремих організаціях. Всі вони відчули потребу об'єднатися для взаємної підтримки, для посилення праці та створили С. Ф. У. Ж. О. Збірними зусиллями, об'єднані працею та спільною метою, довершать напевно діла гідного української жінки громадянки.

У проводі цього об'єднання жіночих організацій стоїть людина, яка своєю участю в перших установчих зборах першого жіночого товариства перед 65 роками і своєю працею в Жіночій Громаді, Союзі Українок і на сторінках „Жіночої Долі” репрезентує тяглість і однодушність праці жінок на протязі більш як пів сотні літ. Голова СФУЖО, Олена Кисілевська, хоч старша віком але повна життєвої енергії і відданості справі. Всім відома її довголітня, невтомна праця, як редакторки „Жіночої Долі” і як сенаторки. Ні одна з наших жінок не відбула стільки поїздок по селах і містах краю, не виголошувала стільки організаційних промов, не вела такого широкого листування у справах організації жіноцтва.

Поряд із нею стоять Олена Лотоцька, як репрезентантка найбільшої жіночої організації американських українок, Союзу Українок Америки, Ірина Павликовська, організаторка і провідниця жінок у краю і потім на скитальщині, та представниця сучасного жіноцтва Східної України, письменниця Людмила Івченко.

Шлях третього етапу жіночої зорганізованої праці ще не пройдений та невідомий його кінець. Однак всі об'єднані спільною працею жінки вірять і сподіваються, що новий, четвертий етап жіночої праці почнеться вже в самостійній, вільній українській державі. (Кінець).

HELEN MURAL, Junior Vice-President UNWLA, Contributing Editor, OUR LIFE

UNWLA TRIUMPHS OVER THE FIRST HURDLE OF 25 YEARS

For many years I was disturbed by misnomers of my local friends and Church members, still being known as Little Russians or Ruthenians. In 1930 a hidden emotion within me was spurred into action after Mrs. Helen Lototsky, the national president of UNWLA visited Yonkers and a new field was opened to me; that of filling a gap between two generations, one the emigrant who came to America with all the fine Ukrainian culture and customs of a great proud race, a nationality seeking freedom from oppression, and the second generation, the American born of these ambitious immigrant parents but who shied away from Ukrainian organizational work.

In 1931 with a fine Yonkers delegation I attended the well remembered Congress in N.Y.C. The honor bestowed upon me as Vice-President of the UNWLA really frightened me, but the words of our dear lately departed Honorary President, Mrs. Julia Jarema, "Why not elect an American born woman who is interested in speeding the good work for our cause among the American people?" encouraged me to accept the office. My work came to me easy and rapidly because I felt a great sympathy for the Ukrainian people and wanted to help and shout over the roof-tops (literally speaking I did) "We are Ukrainian Americans!"

Visualize my fright when only three years later I became acting national president in 1934! The responsibilities were gigantic, UNWLA had no headquarters, just a four by six room rented for the executives; renting ball-rooms for conferences every month, and thanks to loyal members a safe room for trunks of our new Folk Art collections, just coming in from the Chicago World Fair. Realization came to the Executive Board that it was time for UNWLA to have a Headquarters if this organization is going to be recognized as a power among leading Ukrainian societies. Shortly after, the Executive Board was proud to be seated in the attractive office rooms rented for SUA Headquarters at 48 E. 7th Street, N.Y.C.

From then on the program advanced expeditiously. The organization received its Charter and beautiful flags, membership pins were instituted for the branches. During the 1935 convention I charged the delegation with the importance of the English language in the UNWLA records; again I was favored with this official position in the UNWLA Executive Board. The first American recording secretary, adding later to my duties that, of national treasurer and later substituting for the Ukrainian secretary. The Executive Board was in close contact with various American insti-

tutions, libraries, schools, etc. The Ukrainian exhibits were repeated frequently. These were always successful with the capable direction of Mrs. Anastasia Wagner, at that time national president of UNWLA and the sincere assistance of the members of the Metropolitan area. All this constructive work contributed towards incentives for our second generation, and UNWLA headquarters began contacting young members for Junior branches.

When the 1939 convention rolled around, the UNWLA delegation had confidence in bestowing the national presidency upon me, this time for four years, and I humbly accepted the office because Ukrainian nationalism was making rapid strides and our betridden Ukrainian brothers and sisters in their native land needed the help of every able-bodied man, woman, and child.

The UNWLA membership at large worked enthusiastically at many humanitarian and charitable endeavors, and earned recognition and friends all over the world.

The Executive Board followed a new plan and initiated councils of UNWLA branches which worked and planned together with our Headquarters. Until today this works successfully. In 1940, a 15 year history book of UNWLA was published, adding another experience and a lesson that publishing is an expensive proposition which every single member must support.

The importance of our own journal was being contemplated and press funds began pouring in to Headquarters. During World War II the efforts and sacrifices made by UNWLA members were many and commendable, and the participation in the various protests against barbarism to the Ukrainian people abroad, also supplying moral and material support for them, gave UNWLA prestige among nations.

In 1943 the office of public relations was created and its importance of expanding UNWLA through various new contacts was discussed and established.

Again I accepted this new office of public relation chairmanship, and this significant and pleasant work was my responsibility for four years.

The overzealousness of a conscientious executive in discharging her duties very often brings unjust criticism upon the term of office; but one thing must be kept in mind: constructive and corrective, not destructive criticism, builds and strengthens an organization. Considering the fact that UNWLA has not as yet added to its program the training of personnel, such nominees as are eligible for executive leadership, we can however take first place among many organizations which

have had more advantages. For years, organizations have been sponsoring groups of women to Cornell University and similar institutions, to study courses in leadership and executive positions.

The UNWLA has gone over the first hurdle of twenty five years of successful leadership among all Ukrainian women's societies. However, this does not permit to settle back and rest. The wheel of progress must keep on turning and fresh cogs must always be in readiness. Many so called patriotic clubs have sprung up and vanished or receded, and certain elements will always pop up with

new hysterical ideas, but UNWLA has a legal constitution to follow through, and will never run out of well-planned agenda so long as the leaders will carry out UNWLA purposes.

I take this privilege to congratulate the pioneer workers, the charter members, and all our sincere UNWLA members.

I extend my best wishes to the Executive Board and to the convention committee; and pray God give our National President health and perseverance to continue in her life's work, her great sincerity to UNWLA.

Annette L. Kmetz.

COMMON AILMENTS OF WOMEN'S CLUBS

By MRS. FRANK STEWART

Under-Nourishment

Some clubs show definite signs of under-nourishment. The diet furnished the club by the program committee should have vitamins galore. A smooth-running machine requires regulatory foods, as well as energy and "filler." The absence of these small amounts of "vim providers" results in a weakened condition and pallor.

Messylaneousness

This disease is a diet deficiency disease caused by too varied a menu from meeting to meeting. The machinery of the club becomes choked from being gorged with materials foreign to the theme set up at the beginning of the year. Coughing and sputtering accompany this ailment, and the club afflicted falls into deep sleep along the course.

Over-Centralism

Over-centralism bears the same symptom, viz, sleepiness. This malady comes from too detailed an investigation of some one subject, occupying the entire club year.

Over-Socialization

A nervous condition caused by over-socialization during the club year strikes some clubs in the spring coincident with the making of the annual report. It is thought that the nervousness is caused by having to place a large number of "no's" on the report blank. Meetings have been too social, and although specializing is necessary to the over-all picture of club life, too much of it is detrimental and likely to crowd out some very important projects and some worthy activities.

Poor Circulation

Some clubs are plagued with poor circulation. Members attend meetings spasmodically, and never notify the hostess of non-attendance.

Envy-itis

Another common disease among women's clubs which prevents ef-

fective work is envy-itis, known in some localities by the descriptive name, jealousy. This disease strikes a club forcibly and is widely contagious, being spread by word of mouth. One affected member can give this disease to the entire group quickly. While the malady is spread usually by word of mouth, it is possible also to spread it simply by saying nothing. Another source of contagion is the expression of envy in the eyes of a member. Paralysis accompanies envy-itis. No other disease destroys the influence of the club so completely and causes such dire results.

Poor Vision

While this is not a disease, it is mentioned because of the far-reaching effect poor vision has on the work of a club.

Rash

This condition is not serious as it is only skin deep. The terrifying part of the whole thing is that some members itch to carry out certain activities connected with certain departments, while other members feel that the department which they head is the one and only worthy of notice.

A complete list of diseases is impossible here. There are many which are chronic, thousands which are acute. In club work there are numerous headaches. The consoling fact is that sooner or later everyone is convalescent and has the joyous experience of the major operation to discuss with all who will listen.

Now let us discuss the treatment and care of these diseases, all of which can be cured if discovered early enough by the suffering club.

Care and Treatment

Complete Clubical Examination

Sometimes ailments appear suddenly. If they appear quickly, they are easily recognized and quickly diagnosed. The large group of maladies which creep upon us cause more trouble because

COMMON AILMENTS OF WOMEN'S CLUBS

(Continued from page 9)

we are seldom aware of their presence until they have done their work of destruction. "What is wrong with our club?" someone asks. "We do not have perfect attendance."

On any program, milk should appear—the milk of human kindness. Perhaps that accounts for the weakness of your club. Are you supplied with the necessary vitamins for affective club work? The most vital are G and T—Give and Take. Is your club existing for its members alone?

Supply yourself with a variety of "sauces" and "syrups" to dress up the common dishes and make of them glorified masterpieces of cook-updelight. Find new ways to present topics that are served every year. Try films, playlets, radio programs, etc.

Shots

Some clubs like to ward off attacks of envy-itis and rash with shots. These are comparatively safe and the most common ones are Friendliness, Personality Cheerfulness, and Polite Aggressiveness.

Subscriptions and Prescriptions

One prescription of invaluable aid in treating poor circulation is twelve month's reading. It is the aspirin for many of the headaches of club activity, also, for numerous aids are included in the pages of every issue.

Operations

Operations are seldom needed. Sometimes there should be a removal of excess material from the program. Surgery helps when cutting out excessive socializing. Visual aids help to combat poor vision.

Face-Lifting

With the help of the press a total club program can undergo a very beneficial face-lifting and gain a favorable position in the community.

Rest

Rest is recommended. The most beneficial kind is a different kind of work.

Exercise

Setting-up Sxercise is fine for any club. The healthiest club maintains a rigid schedule of setting-up exercises. Set up goals for the year and objectives for the month in all departments of work. (Gen. Fed. Clubwoman)

CLEVELAND BRANCHES TO HONOR 25th ANNIVERSARY

On Sunday, September 24, 1950 Soyuz Ukrainok Branches 14, 25, 30, and 60 will hold a banquet honoring the Twenty-Fifth Anniversary of the establishment of the UNWLA.

Mrs. Helen Lototsky, National President, will be the guest of honor and main speaker at the banquet. Presidents of the Cleveland Branches, Mrs. Helen Stepanek, Mrs. Katherine Gabrowski, Mrs. Margaret Reutensky and Mrs. Rosalia Pusylo will also address the gathering. Miss Helen Mural, Jr. Vice-President will act as toastmistress.

Пише НАТАЛІА КОСТЕЦЬКА

учителька домашнього господарства

Крупний

- 1 горняк мішаної дрібно покраяної горини
- 1 ложка товщу
- ¼ фунта ячмінних крупок
- 6 горнят води
- 1 горня дрібно покраяної бараболі
- 1 ложка свіжого масла
- зелена петрушка, сіль

Ярину піддушити з маслом. Додати вміти крупи і воду, зварити.

Під кінець додати бараболу, зварити. Посолити до смаку, додати масло і зелену петрушку.

Печеня на дико

4—6 осіб

- 1½ фунта волового мяса на печеню
- 2 горняк оцту
- 1 горня води
- 1 велика цибуля
- 5 зерен перцю
- 1 бібковий листок
- 1 ложечка солі
- 2 ложки товщу
- 1 ложка муки
- 2 горняк кислої сметани

Мясо полити, почистити із жил. Оцет заварити з водою, додати до гарячого (але не варити) покраяну у платки цибулю, перець, листок, сіль, прохолдити. Мясо покласти у черепяну або скляну посудину, залити холодним оцтом, так щоб цілком покрив мясо. Залишити в холоднім місці 2 або 3 дні. Розігріти добре товщ. Мясо витерти з рідини, обсипати мукою, покласти на товщ, пекти 30 хвилин на 400 степенів. Як легко прирум'яниться, додати 1 горняк маринати (рідини в якій було мясо), разом з приправами, пекти 1½ години на 300 степенів.

Якщо підлива википить, додати маринати. Муку розколоти зо сметаною, залити мясо, залишити в печі, щоб закипіло.

Вийняти мясо, покраяти. Підливу перетерти через ситко, полити мясо.

Подавати з макараном і бурячками, в осені або зимі.

Печінка смажена

4—6 осіб

- 1 фунт телячої печінки
- 1 ложка муки
- 2 ложки товщу
- 1 цибуля

Печінку покраяти на куски, відрізати жили. Товщ еильно розігріти. Печінку обмачати в муці, смажити з обох боків 8 до 10 хвилин, солити.

GRANDMA BUILDS A HOUSE

PHOENIX, Ariz.—Mrs. Maryellen Phillips is living in a three-room home she built herself.

A grandmother eight times, she put the house together in 7 and a half months. She said she was aided by a book of instructions and spent \$4,000 saved by denying herself luxuries.

Her son, Gordon Grover, a Santa Fe railroad engineer, helped her during his spare time, but Mrs. Phillips said she did most of the work herself.

"The roof was the hardest part," she added.

Вибрати на полумисок, посолити, цибулю покраяти у платки, підсмажити на товщі з печінки, покласти на печінку.

Подавати гарячу, бо коли постоїть, то ствердне. Печінка багата в залізо, тому корисна для дітей.

Руляда теляча

4—6 осіб

- 1½ фунта телятини
- 2 зубці часнику
- сіль, перець
- ½ фунта шинки
- 4 кусні білого хліба
- 1 яйце
- 1 цибуля
- 1 ложка товщу
- 1 ложка муки
- 1 горня води

Мясо помити, обрізати жили, розкласти на стільниці, розтовкти на тонку платину. Часник розтерти із сіллю, потерти мясо.

Шинку змолоти, шкірку з хліба обрізати, хліб, обрізавши шкірку, замочити у воді, видушити з води, додати до шинки. Додати яйце, трішки перцю, дрібно посічену цибулю прирум'янити на товщі, усе разом вимішати. Розмастити по телятині, звинути в руляду, звязати шнурком, або зашити білою ниткою, обсипати мукою. Сильно розігріти товщ, вложити мясо, пекти 30 хвилин на 400 степ., поливаючи товщем, опісля додати цибулю розкраяну на кілька кусків, зменшити температуру до 300 степенів коли цибуля легко прирум'янена, влити воду. Часто мясо поливати підливою. Як печеня рум'яна, прикрити покривкою, пекти у цій температурі 1 годину.

Потім виложити мясо на дощину, покраяти на пластинки, уложити на полумиску. Підливу перетерти в ситку і подавати окремю.

Можна це мясо подавати і холодне без підливи, а притім і салату.

Риба смажена

4—6 осіб

- 1½ фунта риби
- 2 ложки муки
- 1 яйце
- 4 ложки тертої булки
- 1 ложка товщу
- сіль, перець

Рибу почистити, покраяти на кусні. Обмачати в муці. Яйце добре розбити вилкою й обмачати рибу у яйці і тертій булці.

Товщ сильно розігріти, покласти рибу, підсмажити на рум'яно з обох боків, легко посолити й поперчити. Вибрати на чистий папір, покласти на полумиску на листках салати.

До смаження надається риба річна й морська.

На Свят-вечір приготують найчастіше рибу смажену і студжену.

Бурячки з яблуками

- 1 фунт буряків
- 1 ложка товщу
- 1 ложка муки

- ½ горняк сметанки
- сіль, перець
- лік з цитрини
- ½ фунта яблук
- 1 ложечка цукру

Буряки добре помити, зварити з лушкою. Зварені обірати, потерти на терці. Товщ розтопити, додати муку, легко підсмажити, залити сметанкою, розварити, додати бурячки.

Яблука почистити, потерти на терці, додати до буряків, вимішати, раз заварити. Дати до смаку солі, перцю, соку з цитрини, цукру. Залишити 15-20 хвилин у теплім місці перед подаванням.

УКРАЇНЬСЬКА КУХОВАРСЬКА КНИЖКА ПО АНГЛІЙСЬКИ

(UKRAINIAN COOK BOOK)

Старанням Інтернаціонального Інституту у Філадельфії вийде друку за кілька тижнів українська куховарська книжка в англійській мові. Це є 75 вибраних страв які найбільше економічно, а притім смачно можна приготувати. Це праця п. Наталі Костецької, вчительки домашнього господарства зо старого краю.

В Нашім Житті вже було проголошено що ціна за цю книжку є 1 дол. і що можна її замовляти на адресу:

Ukrainian Cook Book, 866 N. 7th St., Philadelphia 23, Pa.

Досі вже наспіло чимало замовлень. Всі дальші замовлення посилати на цю адресу. Книжка буде вислана зараз після появи з друку.

Пані Костецька, як відомо, пише також свої практичні куховарські приписи і в Нашім Житті.

Цент і пенні

Американці називають цент та кож „пенні”, за англійським пенні який вартує 2 центи.

Назва „пенні” походить із Скандинавії, звідки пішла й назва німецького „пфеніг”, а теж грошей інших сусідніх народів.

Phone: POPlar 5190

EMIL KULCHUCKY

NOTARY PUBLIC

REAL ESTATE - INSURANCE

2231 Fairmount Ave.

PHILADELPHIA 30, PA.

МИХАЙЛО Ф. НАСЕВИЧ

Перший Український ПОГРЕБНИК

на Філадельфію й околицю

MICHAEL F. NASEVICH

N.E. Cor. Franklin & Brown PHILADELPHIA, PA.

Tel. MARKET 1320

Обслуга в день і ночі